

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Diff. II. Proponitur alius modus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

INSTAT 1. Non minus repugnat Deo contingentia, & defectus physicus quam moralis, sed implicat æquivalentia Deo ad defectum moralem; Ergo & ad physicum.

RESPONDETUR. Repugnare Deo æquivalentiam ad entitativam contingentiam, & defectum; sed non ad faciendum id, quod facit aliquid perfecti, ipsamet contingentia. Disparitas est. Quia æquivalentia ad defectum moralem invehret in Deum æquivalentiam peccandi; æquivalentia autem quam admittimus, non invehit ullam imperfectionem, sed potius salvat libertatem Dei.

INSTAT 2. Implicat in terminis volitionem verè non deficere, & tamen ita se habere, ac si realiter deficeret; sic enim verificarentur duo contradictoria; ac si diceret, tenebras ita se habere in ordine ad essendum lucem, ac si essent ipsa lux. Potest quidem una res habere se sic ut alia in ordine ad aliquem effectum, vel minus extrinsecum; non tamen ad aliquid intrinsecum & formale.

RESPONDETUR. Implicare quidem, ut volitio non deficiat entitativè, & tamen se habeat quoad entitatem quasi entitativè deficeret; hæc enim esset contradictio, ejusdem, de eodè, ratione ejusdem; semper contradictione inter entitatem & entitatem versante; sed potest bene non deficere quoad entitatem, præstare tamen hoc, quod in creatis præstat actus deficiens; jam enim tunc contradictio non versabitur inter eosdem terminos. Quod adfertur de tenebris non convincit: Quia tenebræ sunt negatio lucis; æquivalentia autem ad nolendum mundum, non est negatio entitatis, quam dicit volitio mundi. Quod dicit, non dari æquivalentiam ad aliquid intrinsecum, & formale habet instantiam de formali æquivalentia animæ rationalis, ad animam plantæ.

INSTAT 3. Sine absurdo non potest Deo deficere denominatio volentis ab æterno; Ergo nec deficere in tempore.

RESPONDETUR. Concedo totum, & sicut non deficit ab æterno quoad entitatem, ita nec in tempore quoad eandem deficit; æquivalentia autem ut dictum alibi, habetur etiam ab æterno, sed non pro æterno.

OBJICITUR 5. Ita verè & propriè dicitur de Deo; Non est nolens creare mundum, sicut propriè dicitur esse volens; Ergo sicut est, indicat existentiam volentis, ita & ly non est, indicat non existentium nolentis.

RESPONDETUR. Sicut ly non est liberalis ad dandas eleemosynas dictum v. g. de Petro non significat non existere Petrum, sed tantum significat carere eum prædicato liberalis, ita & ly non est volens mundum alterum dictum de Deo non significat non existentiam Dei, sed quod careat denominatione alium mundum volentis. Diu deinde potest admittere nos in

multis actibus etiam extrinseca connotata, v. g. positionem mundi, quam connotet illa volitio; Sic etiam admittimus, etiam illius nolitionis connotatum extrinsecum negationem mundi: Sed inde non sequitur tolli jam dictam æquivalentiam; & quod illa nolitio, non sit secundum rectum quid positivum.

INSTAT idem. Implicat aliquid simul esse, & non esse: Exercitium autem liberum potest non esse propriè, quomodo ergo identificabitur Deo? Respondum jam est supra.

OBJICITUR 6. Odium Dei contra peccatorem non est æternum; Ergo amare in tempore debet accedere Deo non quoad intrinsecum, ut docet fides; Ergo quoad extrinsecum.

RESPONDETUR. Odium contra peccatorem, secundum, ut vocat, entitatem, esse æternum; sed ratione æquivalentiæ, non esse pro æterno, ratione cujus æquivalentiæ, non eodem se modo habet Deus ac se habebat, quando erat homo in peccato: Nec debet dici manere tunc altâ mente repositum; nam entitas odii est eadem cum entitate amoris & æquivalentiâ providetur, ne dicatur manere altâ mente repositum.

OBJICITUR 7. Actus condonationis in Deo est laude dignus; Ergo fundatur in absoluta existentia ejus, quod potuit non poni.

RESPONDETUR. In divinis non fundari in hoc laudem, ut actus quoad entitatem potuerit non poni, sed sufficit explicata æquivalentia.

Est necesse hic ad multa solvenda ponere Deum ab æterno omnes omnino suas volitiones habere, alias mutaretur Deus; & sicut de novo nihil novit, ita de novo nihil vult: Quo posito prædicta æquivalentia alicuius illorum actuum, libertatem &c. salvat.

DIFFICULTAS II.

Proponitur alius modus explicandi actus Dei liberos.

U Sitatus est hic explicandi modus pro quo estat Connotantium schola, quod scilicet actus Dei, unum dicat pro subjecto, & aliud pro formali, seu connotato. Pro subjecto denominationis liberi, ipsum actum Dei necessarium, & pro connotato, dicit ipsum aliquid extra Deum contingens, quod potuit se aliter habere.

PROBATUR hujus explicationis bonitas; quia hæc explicatio & salvat immutabilitatem Dei, in recto identificans actum liberum ipsi Deitati; & ostendit quomodo ille actus poterat esse & non esse ratione extrinsecorum, per quod salvatur libertas, seu non alligatio ad unum non nisi extremum volendi. Solent hoc quidam variis instantiis explicare, per denominationem Domini, Creatoris &c. in Deo. Sed explicatio nihil novi adfert, sed difficultatem per

per hoc ipsum, in quo difficultas est, vult enotare. Solvenda sunt argumenta.

Punctum Difficul-

tatis 1.

Occurritur Argumentis.

OBJECIT 1. Ariaga cit. n. 7. Ex hac explanatione sequitur, Deum ab æterno non voluisse creare mundum; quia libera volitio de creando mundo, dicit ut partem essentialem mundi existentiam quæ non fuit ab æterno: sicut quia denominatio albi dicit tanquam partem essentialem albedinem, non possum esse hodie albus, craftinā albedine.

RESPONDETUR inprimis. Negando quod existentia illa mundi sit pars volitionis mundi, de albedine disparitas est, quia albedo non constituit album nisi per informationem; nihil autem informat nisi unitum; nihil autem est unitum nisi existens. Sed id quod terminat, per informationem non terminat, consequenter nec determinandum, existentiam deponet. Et sic est Deus ab æterno physice omnipotens, quamvis ab æterno non sint physice creaturæ, quæ sunt connotatum omnipotentia; ita & in presenti.

INSTAT 1. Nihil plus Deus nunc habet de volitione Antichristi futuri, quam haberet in alio rerum ordine, quo non esset futurus, & quam habuit pro priori naturæ, quo Deum concepimus liberum ad se determinandum, ut producat Antichristum: sed in illo priori ordine non voluit, neque in alio voluisset; Ergo neque nunc dicendus velle.

RESPONDETUR. Quod actus Dei liber de existentia Antichristi, secundum id quod dicit directo, nihil plus dicat pro illo priori, vel pro futuro, quo noluisse existere Antichristum; dicit tamen plus aliquid, secundum id, quod dicit proformali & connotato, nempe varietatem, in ipsa existentia Antichristi.

INSTAT 2. cum aliis hæreticis, Viclefus, negans Deo scientiam futurorum, non negavit ulomodo Deum habuisse scientiam suam necessariam, & in tempore rem existere; & tamen merito damnantur, ut negantes re ipsā Deo scientiam futurorum; Ergo & nos negamus Deo libertatem, cum illam ponimus in actu necessarii, & in connotatis effectus liberi, in tempore futuri.

RESPONDETUR. Disparitatem esse, quia Viclefus ponendo in Deo scientiam necessariam, negabat illam esse imaginem, seu similitudinem futurorum, seu quod fuerint in Deo sicut in cognoscente, indeque urgebatur, quod negaret scientiam futurorum: Jam autem nos actum necessarium dicimus esse, etiam actum liberum, ponimusque illum actum; licet sub hac formalitate, quod potuerit abfuisse, non

salvemus id in entitate actus, sed in connotatis illius.

INSTAT 3. Si in nobis pars cognoscentis, esset Petrus ipse, repugnaret in terminis me hodie cognoscere actu Petrum, illo non existente, licet hodie possem de illo dicere: Erit Petrus; Ergo repugnabit etiam in Deo: Quomodo enim totum illud concretum ex homine & creatura, quale est scientia, erit sine suis partibus?

RESPONDETUR. Neg. creaturam esse partem actus liberi: Sed etiam hoc posito concretum illud actus liberi, ex actu necessario, & ex creatura, posset adhuc haberi non existente creatura; quia concretum illud cum non exigat unionem physicam, poterit constare ex eo, quod actu non existit, sed non nisi intentionalem, hic & nunc, sui, habet præsentiam.

INSTAT 4. Sine existentia Petri non potest salvari productio Petri: Ergo nec volitio salvari poterit sine existentia Petri; nam futuritio eadem utrumque circumstantionare debet.

RESPONDETUR. Eadem quidem, sed non eodem modo; disparitas est, quia per locum intrinsecum sequitur non esse productionem, si non sit effectus; nihil enim produceret: Per locum autem intrinsecum non sequitur, ne possit esse volitio nisi existentium.

OBJECIT 2. idem. Dantur actus liberi in Deo, nullam mutationem realem ad extra supponentes; Ergo actus liberi in ratione talium, non formalisuntur per extrinsecum.

1. EXEMPLUM est. Scientia conditionata non est necessaria, & tamen de facto non est ulla mutatio in ipso v. g. Petro major, quam esset si contrarium futurum fuisset: Ergo potest de facto esse diversitas actuum liberorum in Deo, nullā factā mutatione in creatura.

RESPONDETUR. Non esse quidem illic mutationem, quæ sit absolute, esse tamen conditionatam mutationem, ratione conditionati assensus, vel dissensus.

INSTABIS. Consensus Petri futurus constituit Deum scientem liberè, & constituit etiam consentientem Petrum; sed per futuritionem conditionatam Petrus non est actu consentiens, sed esset; Ergo nec Deus erit actu sciens, sed esset.

RESPONDETUR. Disparitatem esse, quia denominatio actu consentientis est per actu exercitum consensum; cum ipsum consentire sit habere consensum: Nulla autem est implicancia si existat scientia actu, non existente objecto. Immo si actualis scientia deberet formalisari actuali existentia objecti, futurum quæ tale, nunquam posset nosci, quia hoc ipso quod futurum sit, non potest esse hic & nunc. Et certè aliquid reale potest Chimæram respicere tanquam terminum & connotatum; cur ergo non poterit respicere præsens notitia objectum futurum? Quod ipsum futurum erit illud connotatum, ratio.

R. P.

H. MŁOD

INOWSKI

Bm. de. Z.

D. VI

S.

ratione cuius salvari deberet libertas in notitia divina libera.

2. **EXEMPLUM** est. Dantur prædefinitiones actuum bonorum; & tamen sine ulla mutatione creaturarum: Ergo sine etiam ulla mutatione creaturarum, potest dari in Deo actus liber.

RESPONDETUR. Illas prædefinitiones non formari independentem à præconsulta libertate per notitiam conditionatam. Unde illic interveniret mutatio in præsupposita conditionata determinatione creaturæ.

3. **EXEMPLUM** est. Liberè Deus condonat veniale, sine ulla mutatione physica in creaturis, immo & mortale.

RESPONDETUR. In his principiis recurri ad infusionem gratiæ; ad actum retractativum; ad revelationem passivam, quæ Deus revelaret se sic dimissurum &c.

INSTAT. Potest contingere ut aliquis commiserit heri mortale, ejus oblitus conteratur generaliter, ista contritio poterat omnino eadem esse, licet illud mortale non commisisset; Ergo tunc ex parte contritionis nulla est varietas.

RESPONDETUR. Esse illic varietatem ratione præsuppositi peccati moraliter durantis.

4. **EXEMPLUM** est. Idem effectus creatus potest dari à Deo ob diversos fines, vel causas morales, consequenter per diversos actus liberos, licet in effectu nulla sit mutatio.

RESPONDETUR non pauci cum Arrubal, docentes intervenire tunc diversam actionem, vel cum Herize diversum modum. *Hæc responsio*

NON SATISFACIT. Tum quia ut advertit Arriaga, incredibile videtur diversam esse specie actionem, quando Deus immittit pluviam ad petitionem S. Petri, à pluvia data ad orationem S. Pauli. Tum quia dantur aliqui effectus, qui non producuntur mediâ actione modali, ut id quod creatur, verbum mentis &c. nunquidne in talibus diversitas motivorum locum non habebit? Tum quia quamvis debeat variari actio ex variatione principii productivi physici, & ita aliâ visione homo, aliâ bos videt; sed ex vi principii motivi, inductivi &c. non est necesse mutari actionem. Immo cum eadem actio voluntatis, vel intellectus potest fieri ex pluribus motivis, cur non & effectus?

RESPONDETUR itaque aliter, quod scilicet eo casu, cum effectus ponitur à Deo ex diversis motivis, respondeat quidem mutatio; sed non distincta ab aliis, eo quod una sufficiat ad plures actus: Et, ut dixi, illustrari hoc potest exinde, quia etiam unus idemque actus potest fieri ex pluribus motivis: Et sicut hîc sufficit mutatio referibilis in unum actum; ita & in præsentem in unum effectum. Quamvis autem præcisè potuerit esse illa mutatio, & non esse illa denomi-

natio plurificati actus, si accipiatur diminutè concretum illud, secundum præcisè connotatum; sed si accipiatur completè, adeoque cum divinæ voluntatis motu, sufficiet illa mutatio ad dictam denominationem, sic v. g. potest esse paries albus, & non esse similis, si incompletè accipiatur illud esse relationis; sed si apponatur etiam circumstantia termini, habebitur formalitas relationis. Et certè ex eo quod Deus non admittat pluralitatem actuum, non debemus jam concipere desidem divinam voluntatem, & non exercentem suos actus; licet libertas illorum per connotata extrinseca salvetur: Quod unum, potest sufficere ad varias denominationes actuum liberorum; sicut una entitas potest sufficere ad varias formalitates relationum: Sique id potest præstare unum connotatum, ad quid inquirentur plura? quæ non est necesse multiplicare, sicut nec entia.

5. **EXEMPLUM** est. Quia scilicet Deus potest sine ulla mutatione physica in creaturis, dispensare in lege, voto, &c.

RESPONDETUR. Intervenire tunc mutationem moralem, quæ est desitio moralis permanentiæ in obligando: Sufficeret etiam, ut volunt alii, mutatio in revelatione passivâ, quæ Deus tunc uteretur. Porro, dispensatio duo dicit, unum in recto, hoc est actum in entitate necessarium, & secundum hoc supponitur dispensatio ante promulgationem; & aliud pro connotato, & complemento, ratione cuius dicatur potuisse esse, & non esse illa dispensatio; & hæc formalitas non habetur ante promulgationem: Quæ ipsa significatio dispensationis, quod non sit pars actus liberi, dictum supra. Ipsa autem verba, quibus tunc uteretur Deus in circumstantia præsuppositi actus voluntatis divinæ, & in circumstantia placiti humani determinantis hæc verba ad dispensationem significandam, & illam sufficienter significabunt, & erunt connexa cum dispensatione, eritque hæc connexio verborum cum voluntate dispensandi, tanquam signi, cum signato. Licet autem omnia intrinseca Deo potuerint eodem modo se habere, quoad sua intrinseca, sed tota erit diversitas ratione extrinsecorum.

OBJICIT 3. idem. Ex nostris principiis sequitur, circa ea, quæ Deus non creavit, non dari in Deo volitionem ullam positivam, sed puram omissionem, quod negari solet. Seq. prob. nam circa ea objecta non datur quidquam quo compleatur volitio positiva.

RESPONDETUR. Volitionem positivam non creandi, positivitatem suam sumere ex eo, quod dicit in recto: Et sicut quando dico: Nolo mortem, actus meus positivus est, nec sumit positivitatem ab objecto, quam sumit volitio dandi centum; ita & in præsentem; eritque ille actus entitativè positivus, non objectivè.

INSTAT. Creatura constituatur volitionem positi-

positivum creandi; Ergo per ablationem præ-
dictæ eius creaturæ, formaliter loquendo, non
potest alius effectus formalis resultare, quam
ablatio eius volitionis. Et sicut calor constituit
calidum, repugnatque in terminis, ut sola abla-
tione caloris, sine positione alicujus termini po-
siti, resultet frigidum positivum; ita per ab-
lationem creaturæ præcisè, resultabit aliquid
negativum, non positivum.

RESPONDENTUR jam, Positivitatem hanc desū-
munt ex ipso, quod dicit actus liber in recto, non
vero ratione objecti. Quod adfertur de cali-
do, id non obstat; quia si sine forma v. g. frigi-
do, haberetur frigidum per solam negationem
caloris, haberetur effectus formalis frigidi, sine
sua forma, hoc est frigore, cum sola negatio ca-
loris, non sit frigus; tale autem absurdum in
scientiis non sequeretur; haberetur enim unde
desumatur, ratio positivitatis in illo actu, nem-
pe ab ipsa entitate; licet non desumatur à con-
notato & objecto.

Ad id ex ablatione creaturæ, quæ circum-
stantionem ablationem Dei, quæ volebat illam
creaturam, ex ablatione inquam creaturæ illius,
sequitur ablatio volitionis divinæ, non secun-
dum id, quod dicit volitio in recto, pro subje-
cto intrinseco intrinsecè requisito, sed sequitur
ablatio volitionis divinæ, secundum id quod di-
citur obliquo, pro aliquo extrinseco intrinsecè
requisito.

Punctum Difficulta-

tis 2.

Solvuntur reliquæ Objectiones.

OBJECIT 4. idem. Per nos fit valdè ridicu-
la efficacia actuum Dei; quia Deum vel-
le, nihil aliud esset formalissimè, quam Deum
creaturam efficere, consequenter dicere:
Deum, omnia quæ vult, efficere, in re ipsa ex-
positis terminis, nihil aliud esse, quam quòd o-
mnia, quæ facit, facit; & sicut nulla est præro-
gativa musæ, quæ omnia facit quæcunque facit,
sic nec erit prærogativa efficaciæ divinæ.

RESPONDENTUR. Falsum esse quòd per nos
Deum velle, sit formalissimè Deum creaturam
efficere; nam imprimis in ipso formaliter velle,
potentia Dei executiva, quæ est omnipotentia,
non importatur; importatur autem in efficere.
Actus, efficere importat existentiam actu ex-
ercitam; velle autem divinum importat exer-
cendam; solum ergo velle & facere Dei acti-
vum, erunt idem entitativè.

Nec inde sequetur hujus propositionis; Deus
omnia quæ vult, efficit, sensum hunc fore;
omnia facit quæcunque facit: Quia connota-
tum, vel factibile non est facere; cum
ergo voluntas solum connotet factum vel fa-
ctibile, non supponet pro facere; consequen-

ter nec prædictum sensum faciet. In hoc ergo
stabit efficaciæ divinæ prærogativa, quia ipsi
eius velle, subest posse.

INSTAT 1. Sicut ego per amorem à me pro-
ductum sine altero prævio constituor amans;
ita & Deus sine ullo actu prævio, dum produ-
cit creaturam, constituitur liberè eam volens;
Ergo Deum velle idem formalissimè, est ac pro-
ducere.

RESPONDENTUR. Pro priori non tantum
rationis signo, sed etiam æternitatis duratione,
præcessit volitio faciendæ creaturæ, ipsum fa-
cere creaturæ. Quod si accipitur præcisè futu-
ra factio creaturæ, præsupponitur illi volitio,
tanquam causâ omnipotentiam applicans, & in
suo genere concurrens. Falsum ergo est, non
esse in Deo ullum actum prævium, ante positio-
nem creaturæ.

INSTAT 2. Mart. d. 14. n. 14. Per hanc sen-
tentiam evanescit insuperabilis efficacia divi-
na, quæ semper impletur, nisi ponatur increa-
ta, & immanens determinatio.

RESPONDENTUR. Etiam nos determinatio-
nem hanc in Deo admittimus, licet quoad suam
immanentiam, & suum elici, sit necessaria quo-
ad Entitatem.

INSTAT 3. idem. Non apparet in nostris
principiis, quæ sit laus præscientiæ divinæ;
Quia nihil aliud esset, quam simplex intelligen-
tia possibilem additâ connotatione; ita ut in-
fallibilitas illius sit tantum exinde, quòd con-
notatio non posset esse alia, nec daretur repræ-
sentatio futuritionis in Deo, quæ non possit à
futuritione discordare; sed sola connotatio à
futuritione resultans, non posset à futuritione
discordare.

RESPONDENTUR. Etiam ipsam notitiam
non posse discordare à futuritione, idque neces-
sariò: Quia Deus etiam à parte sua non potest
res difformiter noscere; licet quòd ita repræ-
sentet, ut potuerit non repræsentare, adeoque
liberè, id referri debeat in connotatum extrin-
secum. Erit autem in hoc laus præscientiæ
divinæ: Quia nihil eam latet ab æterno; & li-
cèt illa entitativè sit idem cum intelligentia
possibilem, non tamen est idem formaliter &
quoad denominationem.

OBJECIT 3. idem. Impossibile est omnino
intelligere, quomodo actus liber possit per ex-
trinsecam creaturam compleri; nam amare est
prædicatum adæquatè intrinsecum; quod
ipsum multis urget.

RESPONDENTUR in hoc, quod est amare,
duo spectari possunt. 1. Tendentiæ vitalis in a-
mabile, & hæc est adæquatè intrinseca Deo.
2. Tendentiæ, quæ potuit non esse, & hæc in re-
cto importat Deum, in obliquo aliquid crea-
tum. Idem dic de scientia, quòd scilicet vitalis
expressio objecti sit intrinseca Deo; sed expres-
sio quæ poterat non esse, non est adæquatè in-
trin-

R. P.
H. MŁOD
NOWSKI
bim. de. Z.
D. VI

trinfeca. Et licet Deus si consideretur secundum prædicata essentialia, non plus connectatur cum existentia lapidis, quam cum ejus non existentia extra circumstantiam suppositæ v. g. existentia lapidis, secus in dicta circumstantia; essentialiale enim est Deo, si supponatur circumstantia existentia lapidis, ut dicat illum existere, alias non esset omniscius. Unde ulterius dicitur, non minus Deo esse intrinsecum cognoscere, quam nobis; sed non æquè intrinsecum Deo liberè cognoscere; quia liberè cognoscere dicit posse non cognoscere; in Deo autem nihil est, quod in illo potuerit non esse; secus in nobis. *Ad alias objectiones solvendas*

NOTO 1. Hos actus, volo mundum, non volo mundum: Item, Cognosco existere mundum, non cognosco existere mundum, aliosque similes, posse se compati in divina voluntate, vel intellectu; quia hi actus nec re, nec ratione sunt contradictorii; quia re non sunt contradictoria, quæ re non sunt duo; contradictio enim duorum est: nec ratione, quia non erunt respectu ejusdem, & ratione ejusdem circumstantia, ordinis, &c.

NOTO 2. Actus liber est quidem causa rerum, sed non quæ liber. Ratio, quia quæ liber importat creaturam; quæ seipsam causare non potest: Proficiscitur tamen à causa libera, quia non necessitatur Deus ad agendum.

Unde ulterius non proficiscitur creatura, à causa libera antecederet, sed à causa libera concomitanter; quia in eodem instanti reali, quo liberè aut vult, aut quo præscit liberè, aut causat, respondet effectus, circumstantionando, salvandoque libertatem. Unde ulterius, quando dico; Ideò est mundus, quia Deus vult illum liberè, & ideò vult liberè, quia est, non est circulus vitiosus; quia in priori sumitur actus liber tanquam causa, creatura tanquam effectus; In posteriori autem creatura non sumitur ut causa actus Dei liberi, sed ut connotatum. Et sicut si dicam; Ideò est calefactio, quia est calefaciens, & ideò calefaciens, quia est calefactio, non est circulus vitiosus; Sic & in præsentia.

NOTO 3. Non posse dici in his principiis, quòd Deus amet peccatum. Ratio, quia ipsum objectum extrinsecum non est amabile, & si per impossibile illud Deus amaret, deberet prius in objecto, quod est peccatum malitia mutari. Deinde existentia peccati per nos salvat quidem libertatem, ut scilicet dicatur liberè permitti; sed sicut in aliis materiis, ita in præsentia, connotatum non ponet actum in Deo, sed cum circumstantionabit. Unde etiam per nos non aufertur à Deo displicentia in peccato, licet libertas displicentiæ etiam permissionem illius impediens, salvetur ratione extrinseci. Habet autem Deus necessariam displicentiam in peccato, sicut & in unione hypostatica necessariam complacentiam; carentia tamen unio-

nis potest circumstantionare nolitionem unionis, quia ipsa nolitio unionis imperfectionem non ponit in Deo: Sed Deus si haberet volitionem peccati, poneretur in illo imperfectio contraria ejus sanctitati.

Concedimus etiam carentiam peccati, & peccatum esse formas contradictorias; sed nego eosdem actus, & eodem modo circumstantionare; quia peccatum circumstantionatur v. g. actum liberum permissionis titulo causæ primæ, carentia autem peccati circumstantionatur actum efficacem displicentiæ, omnino excludentis peccatum, qui actus non sunt idem formaliter.

Quare autem cum rectum nolitionis mundi habetur in Deo, non denominet Deum nolentem, referendum est in defectum circumstantia; hoc est, non existentiam mundi. Et sicut forme absolutæ subiecto inepto non tribuunt denominationem, ita formæ connotativæ, independentes à connotatis, non denominant.

NOTO 4. Non prius re noscere aliquid Deum, faciendum à se, quam velle; prius tamen ratione; & cum prior sit formalitas modum ponendi objecti representans, posterior volitio adhibendi illius modi; ita semper prior erit scientia, posterior volitio.

NOTO 5. Cum liberè Deus produxerit totum, poterat decrevisse liberè nihil producere; illudque decretum pro connotato dixisset, negationes existentia cujuscumque rei creatæ. Ulterius potest aliquid Deus velle unum idemque, ex motivis contradictoriis in alio ordine, circumstantia, ne contradictoria velit. Caterum ut rectè advertit Rosner, potest Deus facere decretum de nihil omnino producendo ex omnibus omnino motivis, exceptis his, quæ involvunt virtualiter productionem mundi. Unde si dicat Deus; Nolo producere ex omnibus aliis motivis mundum, ut illum producam ex hoc uno solo; tunc ex vi ita circumscripti motivi non potest progredi Deus ad decernendum, quòd nihil sit omnino producturus; hoc enim motivum est virtualiter volitio producendi mundum; volitio autem producendi mundi, non potest esse motivum nolitionis producendi mundi.

Punctum Difficultatis 3.

Continuatur solutio.

EXpendenda adhuc sunt Argumenta, quæ edesumuntur ex iis, quæ adfert Haunoldus contra sententiam Aureoli in quantum illa facere possent contra hunc secundum explicandi modum.

OBJICIT 1. num. 335. Hæc sententia non concordat cum principiis receptis Philosophicis. Cuius à natura principium insitum est, cognoscere & velle non esse extra cognoscendum, sed

adæquatè ineffe. Cognitionem & volitionem ex toto genere suo, differre adæquatè ab omnibus illis, quæ insunt substantiis non intellectivis. Item volitionem esse quo ad omnia constitutiva aliquid positivum, existens adæquatè tunc, quando tribuit effectum formalem volentis. Item, quando voluntas ex se indifferens ad volendum alterutrum ex oppositis, se ad unum præ alio determinat, illa determinatio existit tunc, quando est verum dicere, *Nunc voluntas est determinata*. Item causa existens nunc, non denominatur tunc operans, ab operatione futura, sed tantum denominatur operatur. Sicut ergo Deus non dicitur ab æterno creans à creatione futura, ita dicendum esset, Deum non velle ab æterno libere id, quod futurum est in tempore, sed dicendum esset esse voliturum, si ipsa libera determinatio & electio, formaliter quæ talis, non esset ab æterno, sed futura in tempore. Atqui omnia hæc invertuntur in præsentia.

RESPONDETUR. Cognoscere & velle secundum quod sunt Tendentia in objectum & motus ab intrinseco, non sunt extra cognoscendum. Cognoscere tamen & velle, secundum quod dicunt contingentiam terminationemque mutabilitatis, possunt esse extra cognoscendum & volentem, si cognoscens & volens, sit Ens immutabile. Unde etiam cognitio & volitio, secundum quod sunt motus ab intrinseco, differunt adæquatè ab omnibus illis, quæ insunt substantiis non intellectivis, sicque sunt quod positivum, sed quoad rationem contingentis, terminationemque mutabilitatis, possunt esse distincta, nec aliquid positivum. In æternitate recidet, si dicas; Cognoscere & velle non esse extra cognoscendum & volentem, differrent ab omnibus, quæ insunt substantiis non intellectivis, esse item aliquid positivum, secundum id, quod dicit, cognitio & volitio in Re seu pro Subjecto, non autem secundum id, quod dicunt in Obliquo & pro Connotato.

Concedo, quod determinatio existat tunc, quando est verum dicere; nunc voluntas est determinata: Sed hæc determinatio habetur in nostris principiis, quia habetur ab æterno & ipsa Tendentia motusque ab intrinseco, habetur etiam ab æterno connotatio, licet ipsum quod connotatur, non sit ab æterno, non enim universaliter connotationes debent exigere existentiam ipsius quod connotatur; & quia ipsa operatio in operante actu, ipsa creatio Deo creante, exigit existentiam effectus, hinc sine tali existentia tantum denominatur causa operatur, non autem operans. Quia autem ab æterno habetur illa connotatio, licet connotabilia connotatione non habeatur existentia, deo habetur determinatio, quando est verum dicere; Nunc voluntas est determinata. Et

si illa connotatio æquè non haberetur, ut non haberetur existentia connotati, tunc non esset voluntas determinata, sed tantum esset se determinatura. In hoc ergo stabit disparitas, quia nisi adsit præsens actio, non habetur determinativum agentis actu; habetur autem determinatio in Deo, quando voluntas ejus est determinata, nempe motus ejus ab intrinseco & connotatio, terminatioque ad aliquid mutabile.

INSTAT 1. Non potest in hac sententia in sensu proprio verificari, quod Deus decreverit ab æterno, ea, quæ sunt futura in tempore, quod tamen Scriptura sæpius affirmat, & explicat Augustinus de Prædestinatione & gratia cap. 5. & Gregorius lib. 12. Moralium cap. 2. Quomodo autem est perceptibile, quod eadem forma denominet Deum eligentem v. g. & producentem post mundi productionem.

RESPONDETUR. In sensu proprio elegit nos Deus ante mundi constitutionem, quia volitio illius secundum quod dicit tendentiam & motum ab intrinseco, itemque connotationem actualem alicujus temporalis, est verè ab æterno.

INSTAT 2. Hac ratione posset aliquis dicere; Petrum hodie peccare, quando incipit tentari ad peccatum, quod primum cras ponetur: Videturque hæc nostra doctrina opponi doctrinæ sancti Thomæ quæstione 6. de Veritate Articulo 3.

RESPONDETUR. Non posse dici, quod hodie tentatus, peccet peccato cras ponendo, quia non habet hodie motum ab intrinseco & tendentiam in peccatum, cum tamen ab æterno habeat Deus motum ab intrinseco, connotationemque debitam Electi.

Auctoritati sancti Thomæ concedo, quod prædestinatio non importet productionem alicujus effectus temporalis, ut importat v. g. creatio, adeoque quod possit esse prædestinatio ab æterno, non existente prædestinato, licet non possit esse creatio ab æterno, si non existat creatum ab æterno: Poteritque Prædestinatio æterna dicere ordinem, ut loquitur sanctus Thomas, hoc est connotationem, ad aliquid temporale.

INSTAT 3. Imperceptibile videtur, quod scientia & affirmatio in ratione affirmationis, compleatur per aliquid, quod non solum non existit, sed nec unquam existitum est in rerum natura, ut non sunt ex futura objecta rigorosa, scientiæ conditionata.

RESPONDETUR. Affirmationem secundum quod dicit motum ab intrinseco non posse compleri per aliquid, quod non existit in affirmante, secus si sumatur affirmatio, pro terminatione mutabilitatis, ut dictum supra.

OBJICIT 2. Hæc sententia non concordat cum principiis Theologicis. Est principium
T Theo-

Theologicum certum posse Deum ea quæ facit, facere ob fines immediatos diversos, quod hic non potest explicari. Est item principium Theologicum, Deum omnes effectus quos facit, facere cum præscientia conditionata eorum, quæ ex tali effectu sunt eventura.

RESPONDETUR. Sicut fines sunt diversi, ita Deus uno indivisibili actu, connotando diversos illos fines, potest illis moveri, unoque actu scientiæ connotare diversos effectus.

OBJICIT 3. In hac sententia non magis esset vera hæc causalis, ideo mundus est futurus, quia Deus illum vult, ac ideo Deus vult mundum, quia est futurus.

RESPONDETUR. Negando in his principiis à priori esse responsionem & inferendo rationem principii, quasi ideo Deus velit mundum, quia est futurus, volitioque mundi non in ratione motus ab intrinseco & principii, quod applicet omnipotentiam ad producendum mundum, exigit futuritionem mundi, sed ad salvandam illius volitionis contingentiam terminationemque mutabilitatis.

DIFFICULTAS III.

Examinatur tertius modus, explicandi actum Dei liberum.

Antonius Perez, & eum secutus Esparza q. 20. D. 21. proponunt modum quendam explicandi actus Dei liberos veteribus non incognitum, sed novâ methodo illustratum.

SUPPONIT 1. Perez, hanc propositionem hanc n. 9. Quod formalitas actus divini liberi, ratione sui, non dicat perfectionem. Ratio, quia omnis perfectio præponderat suo contradictorio, nihilque valeret, si non præponderaret; ad eum modum, quo nihil valet medicamentum, si ejus sumptio in ordine ad sanitatem, non præponderat, ejus non sumptioni: At nulla terminatio divini actus ita præponderat suo contradictorio; æquale enim fuisset Deo nolle ac velle mundum &c.

SUPPONIT 2. Terminationem divinam liberam nullam dicere imperfectionem? Quia imperfectio entis est privatio perfectionis, quæ neque eminenter continetur; hoc autem non convenit terminationi liberæ divinæ: Est enim illa terminatio idē realiter cum essentia divina; quæ formaliter, aut eminenter, est omnis perfectio &c. unde præscindit actus liber à perfectione & imperfectione.

SUPPONIT 3. Terminationem liberam divinam, quantumvis adæquatē intrinsecam Deo, posse deficere diminutē, non verò simpliciter: Ad quod intelligendum, ponit, duplicem esse existentiam, aliam rei formaliter & virtualiter intrinsecē existentis in se, & hæc nullo modo distinguitur, ne virtualiter quidem intrinsecē à re

existente; alia existentia est, quæ res formaliter non est in se, sed in alio realiter, aut virtualiter intrinsecē distincto, & ita dicuntur res existere in causâ primâ &c. Ulterius adhuc ponit existentiam duplicem, primam existentiam diminutam, & secundum quid, & aliam existentiam simpliciter; Existentia simpliciter est illa, ratione cuius existit in se formaliter tota perfectio entitativa alicujus rei; existentia autem diminuta est, quæ existit aliquo modo, sed non ut ratione ipsius existat in se formaliter tota perfectio entitativa rei, quæ hoc modo existit; & ita cum homo existit in se, existit simpliciter; quando autem existit in suâ causâ, formâ, cognitione, existit diminutē, immo ita existens, potest nullam partem suæ perfectionis habere existentem in se. His &c. aliis præmissis

EXPLICANT actum Dei liberum, quod sit adæquatē intrinsecus Deo; ita tamen ut diminutē deficere possit, ratione diminutæ existentie; quamvis illa terminatio libera Divina, ratione Divinæ essentiae, neque possit deficere defectu opposito existentie simpliciter. Qui ulterius ipse actus liber, seu ut ipsi loquuntur, terminatio libera Divina, distinguitur virtualiter intrinsecē ab actu Dei necessario; quia quod potest esse & non esse, & illud quod non potest non esse, & quidem nemine cogitante; saltem virtualiter intrinsecē distinguuntur.

DICENDUM est. Prædicto modo non recte explicari actum Dei liberum.

PROBATUR 1. Tum, quia si terminatio Divina libera est adæquatē intrinseca Deo, vel dicit talem non nisi intrinsecitatem, qualiter dicitur relationem stare intrinsecē in fundamento, nec componi intrinsecē termino; & sic hæc sententia coincidet cum explicatione actus liberi Divini per connotata; & tamen non deberet coincidere, utpote singulare inventum: vel dicit talem intrinsecitatem, qualem dicit v. g. ratio animalis in homine, ratio boni in Ente, vel Deo &c. & sic inexplicabile erit, qui identificari possit Deo, realiter potens non existere, vel diminutē deficere. Quod sic aliter proponitur, quia & posset deficere diminutē illa terminatio Divina libera, ut supponitur; & non posset, quia ut est adhuc diminutē existens, est quid intrinsecum Deo; omne autem intrinsecum Deo, Deus est, consequenter defectibile non est. Unde valebit hic expostorius; Hæc Deitas deficere non potest ullo modo; Hæc terminatio libera secundum diminutam suam existentiam est hæc Deitas; Ergo hæc terminatio secundum diminutam existentiam, deficere non potest. Tum, quia quod diminutē deficere possit actus liber, nullibi probatur. Tum, quia non est explicabile, ratione cuius competat diminuta existentia alicui, quod est Deus; quod enim diminutē existat homo in causâ, formâ &c. capere possumus, sed unde terminationi liberæ dimi-